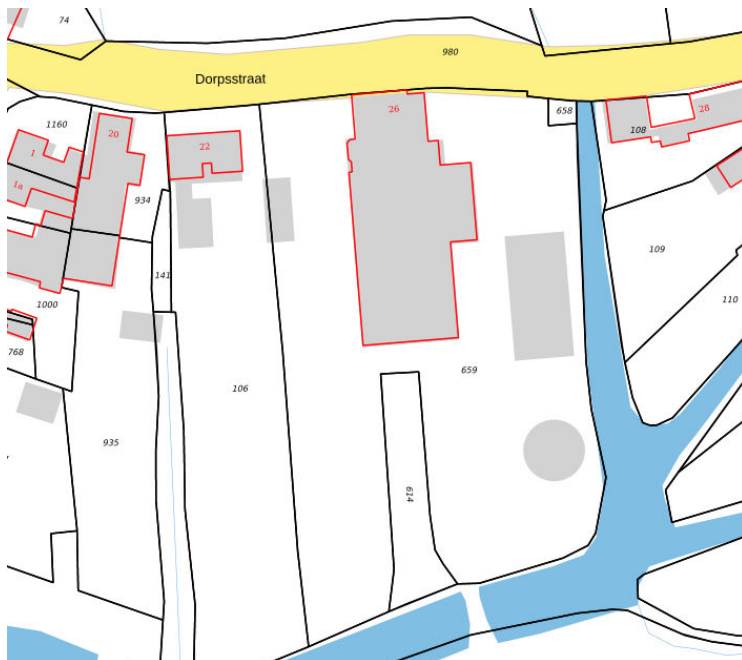

Provinciale Monumenten Noord-Holland

Provincie Noord-Holland

Gemeente:	Hollands Kroon	
Plaatselijke aanduiding:	Dorpsstraat 26	1734 JG Oude Niedorp
Kadastrale aanduiding:		
Kad. gemeente:	Niedorp	
Sectie:	D	Nummer: 659
Datum foto's:	26 juni 2019	

Kadastrale kaart situatie (juni 2019)

Inleiding

Aan de zuidzijde van de Dorpsstraat en vlak aan de weg gelegen STOLPBOERDERIJ van het afgeleide West-Friese type daterend uit de eerste helft van de 19de eeuw. De voorgevel heeft een bijzonder rijke statiedeur en een houten topgevel. De tot voor kort gemetselde darswand (O) en de bewaard gebleven getoogde gietijzeren stalramen van deze muur wijzen op een datering rond de eeuwwisseling en werd omstreeks 1980 vervangen door een houten darswand, waarin vier kleine vierruits slaapkamerramen. De achtergevel is niet meer oorspronkelijk (XXB). De in de jaren 1960 gewijzigde vensterindeling (twee grote ramen) van de rechterzijgevel (W) werd eind jaren 1980 hersteld. Het interieur is verbouwd tot woonboerderij. Daarbij is het vierkant wel behouden maar op de begane grond weggewerkt achter moderne wanden. Twee dubbele houten voormalige bedstededeuren zijn hergebruikt in het aangepaste interieur, evenals de groene en gele bedstedetegels. Circa 2009 is de constructie behandeld tegen boktorren en houtworm.

Achter de boerderij lag een stolpschuur uit 1880, die in 1977 plaats heeft gemaakt voor een ligboxenstal.

N.B.

- De lage aanbouw (1977) tegen de linkerzijgevel (O) en de moderne serre (ca. 1985) tegen de rechterzijgevel (W) maken geen deel uit van de bescherming.
- Bij de schouw in juni 2019 had het pand enige stormschade, enige weken daarvoor opgelopen, zoals een gedeeltelijk afgebroken schoorsteen, en een beschadigde goot, windveer en hek. De bewoner is voornemens de schade te herstellen.

Omschrijving

Exterieur:

Op rechthoekig grondplan gebouwde stolpboerderij onder een rietgedekt schilddak met de nok evenwijdig aan de weg. Het achterschild heeft een pannenrand van zwarte geglazuurde Hollandse pannen, de drie overige dakvlakken een getrapte spiegel van hetzelfde type dakpan. Bovenin de spiegel van het rechter zijschild staat een vierkante schoorsteen van rode baksteen (waarvan het bovenste deel is afgevallen: met bovenaan twee sierlagen van gele baksteen).

De **voorgevel** (N) is opgetrokken in rode handvormsteen (lilliputformaat: ca. 3.5 x 16/16,5 cm) in kruisverband met (nieuwe) knipvoeg en plint en wordt afgesloten door een kroonlijst, waarop rechts boven de voorgevel een omstreeks 1990 in stijl vernieuwde hardhouten topgevel met vierruits draairaam, gladde windveren, makelaar en een achterliggend rietgedekt zadeldak dat aansluit tegen het schilddak van de stolp. De terugliggende dubbele darsdeur links in de voorgevel bestaat uit opgeklampte verticale schroten en is afgehangen aan handgesmede duimgehengen (twee van de zes zijn vernieuwd). Rechts naast de statiedeur tegen de gevel een metalen vergaarbak en regenwaterafvoer.

In het midden van de voormuur zit de **statiedeur**, een éénpaneelsdeur met een staand amandelvormig kussen dat in het midden evenals in de vier hoeken rondom voorzien is van rijk bladsnijwerk. Het gesneden kalf boven de deur is voorzien van guttae. Het rijkgesneden tweeruits houten bovenlicht dat kan worden uitgenomen bestaat uit een aan beide uiteinden recht neerhangende draperie die in het midden is opgebonden aan een strik. In de vier hoeken en onderaan de middenroede van het bovenlicht is rijkgesneden bladwerk aangebracht. De houten pilasterstelling rond de deur wordt bekroond door een kroonlijst waaronder een eierlijst en rust op twee rijkgesneden voluutvormige consoles waartussen een fries met liggend ruitmotief. Onder beide consoles is een lijstje aangebracht waaronder een aan twee hoekpunten neerhangend rijkgesneden siertouw. De pilasters zijn voorzien van cannelures. De hardstenen onderdorpel en neuten zijn vernieuwd. Links en rechts van de voordeur zit een (nieuw) zesruits schuifvenster.

De **rechterzijgevel** (W) is evenals de voorgevel opgetrokken in rode handvormsteen (lilliputformaat: ca. 3.5 x 16/16,5 cm) in kruisverband met (nieuwe) knipvoeg en plint. De gevel heeft vier zesruits schuifvensters (waarvan er twee vernieuwd zijn). Rechts tegen de zijgevel is een gietijzeren en smeedijzeren vast hek, met draaiend deel, dat het terrein afschermt van de openbare weg.

De **linker zijgevel** (O) heeft een omstreeks 1980 aangebrachte houten darswand, die een stenen wand verving.

De **achtergevel** (Z) heeft een later aangebrachte moderne houten wand en ernaast een groot bijgebouw uit circa 1977.

Interieur:

De houten draagconstructie bestaat uit een vierkant met een fors overstek aan de westzijde waarbinnen een gemetseld rookkanaal van rode handvormsteen in halfsteens verband met een houten spekluk voorzien van handgesmede kruisgehengen en aan de binnenzijde een metalen plaat. Op de verdieping (boven de begane grond, die door een verbouwing vrijwel geheel van een plafond is voorzien) zijn de houten hoofdconstructie en de kap zichtbaar. Zaagsporen in het hoofdgebint wijzen op hergebruik van het gebint. Tegen de noordzijde van het rookkanaal bevindt zich een vaste kast van verticale schaaldelen. In het verbouwde interieur op de begane grond zijn het balkenplafond en de schouw in de woonkamer nog oorspronkelijk. De vermoedelijk uit het vierde kwart van de 19de eeuw daterende schouw heeft een zwartmarmeren (Belgisch kalksteen) schoorsteenmantel met paneelindeling en voluutvormige wangen, waarboven een gepleisterde boezem met kroonlijst met gedetailleerde inkepingen en versieringen (o.a. bloemmotief). Paneeldeuren in het woongedeelte zijn hergebruikt.

Waardering

De stolp is van belang vanwege de volgende waarden:

Cultuurhistorische waarde

- als grotendeels gaaf bewaard gebleven voorbeeld van landelijke bouwkunst uit de eerste helft van de negentiende eeuw in Noord-Holland;

Architectuurhistorische waarde

- als voorbeeld van een stolpboerderij van het afgeleide West-Friese type daterend uit de eerste helft van de negentiende eeuw;

Situationele en ensemblewaarden

- door de prominente ligging vlak aan de weg heeft de stolpboerderij een belangrijke situationele meerwaarde;

Gaafheid en herkenbaarheid

- vanwege het hoofdvolume met de hoofdconstructie van het gebint, de kap, en detailleringen in onder meer statiedeur met bovenlicht, de schouw geïntegreerd met balkenplafond en de schoorsteen met spekluk;

Zeldzaamheid

- de gaafheid van de rijk geornamenteerde statiedeur is relatief zeldzaam.

Tot het hierboven vermelde monument behoort al hetgeen door bestemming of anderszins rechtens onroerend is, met uitzondering van de lage aanbouw aan de linkerzijde en de moderne serre aan de rechterzijde.

De redengevende omschrijving is vastgesteld op 7 juli 2020 onder GS-nr. 1201530/1447809.

Literatuur

-L. Brandts Buys, *De landelijke bouwkunst in Hollands Noorderkwartier*, Arnhem (1974) 1998, p. 517 (statiedeur)

Voorgevel (noord) aan Dorpsstraat

Voorgevel en oostgevel van stulp

Rechter zijgevel met hekwerk (west)

Metalen vergaarbak

Statiedeur in voorgevel

Detail van statiedeur

De gemoderniseerde achtergevel (zuid)

	
<p>Nok van de kap</p>	<p>Een van de stijlen van het vierkant</p>
	
<p>Spekluk in gemetselde schoorsteen</p>	<p>Kast naast schoorsteen</p>
	
<p>Bovenkant van boezem van schouw bij balkenplafond op begane grond</p>	<p>Detail van de natuurstenen schoorsteenmantel op begane grond</p>